

Οι προκλήσεις προς την Εύρωπη Κλίμα, πολιτισμός, εύρω, ψηφιακή επανάσταση

Οι εξελίξεις στην **Εύρωπη**, πολιτικές, πολιτιστικές και οικονομικές, επιβάλλουν την προσέγγισή τους από διαφορετική όπτική γωνία, υπεράνω των συμβατικών θεωρήσεων, όταν, μάλιστα αφορούν την πορεία της **Ευρωπαϊκής Ένώσεως**, από την ίδρυσή της έως την επέτειο της πεντηκονταετίας. Άλλα, και έντελώς διάφορα, ήταν τα κριτήρια στην πρώτη μεταπολεμική δεκαετία, με τον ψυχρό πόλεμο κυρίαρχο -και με το **Βερολίνο** διαιρεμένο, τον επαναλαμβανόμενο **σοβιετικό αποκλεισμό του** και τον δι' άερος ανεφοδιασμό από τη **Δύση** των κατοίκων του-, και άλλα στις μέρες μας, μετά από μισό αιώνα ειρήνης στο κέντρο της γηραιάς ήπειρου, πρωτοφανούς για την ιστορία της, αλλά και με διάφορες τις προσδοκίες των λαών της και τις έκτιμήσεις των ηγετών τους. Οι **Ευρωπαίοι** της δεκαετίας του **1950**, έναν πόθο είχαν και μόνο, την αποφυγή νέου πολέμου στην καρδιά της ήπειρου, δηλαδή μεταξύ **Γερμανών** και **Γάλλων**, και νέας πείνας, με τον έφοδιασμό τους με τρόφιμα, χάρις στην ενιαία τελωνειακή και αγροτική αγορά· οι αναφορές για περισσότερα απουσίαζαν από την σκέψη του **Ρομπέρ Σουμάν** και των έξι ηγετών. Ο πόθος των λαών τους εκπληρώθηκε στον υπέρτατο βαθμό, διότι δεν είχαν φαντασθεί οι έξι ηγέτες ότι θα απέβαινε η **Κοινή Αγορά**, ο μοναδικός πόλος έλξεως όλων των **Ευρωπαίων**.

Άς μην ξεχνάμε, και τις άλλες παραμέτρους της εποχής, τη σύσταση της **Ευρωπαϊκής Ζώνης Έλευθέρων Συναλλαγών** (ΕΖΕΣ) υπό τη **Μεγάλη Βρετανία**, και με όλες σχεδόν τις υπόλοιπες, εκτός **κομμουνιστικού** στρατοπέδου, **ευρωπαϊκές** χώρες, ή όποια έγινε το αντίπαλο δέος, με ισχυρή **αμερικανική** υποστήριξη και την **αγγλική οικονομία** στη βάση της, την δεύτερη οικονομική δύναμη παγκοσμίως τότε και τις **Ελβετία** και **Σουηδία** ως μέλη, τις μόνες ουδέτερες χώρες κατά τον πόλεμο, ενώ ή σκληρή κριτική της άριστερας, υπό την καθοδήγηση της **Μόσχας**, δεν έκανε ουδεμία διάκριση μεταξύ των δύο και μάλλον ήταν δριμύτερη κατά της **Κοινής Αγοράς**, διότι συμμετείχε η **Γερμανία**· η **Σοβιετική Ρωσία** ήταν πανίσχυρη στρατιωτικά, με το **Σύμφωνο** της **Βαρσοβίας** και τον έλεγχο της **Ανατολικής Εύρωπης**, ενώ έξι μήνες αργότερα εκτόξευε τον πρώτο δορυφόρο της στο διάστημα.

Είναι χαρακτηριστικό ότι, όταν ο νεαρός **Έλληνας πρωθυπουργός** της εποχής εκείνης επέλεξε την **Ευρωπαϊκή Κοινότητα**, πρώτος **Ευρωπαίος** ηγέτης ο οποίος την προτίμησε απέναντι στην αντίπαλη ένωση -και δεν είχαν ποιοτικές διαφορές οι δύο τους, διότι τελωνειακές ενώσεις ήταν πρωτίστως αμφοτέρως στα πρώτα τους βήματα- οι αντιδράσεις εκ μέρους των **Ανακτόρων** στη χώρα μας, αλλά και των **Αμερικανών** και των **Βρεταννών** ήταν σκληρές, σχεδόν ανυπέρβλητες, έπειδη απέρριπτε την **ΕΖΕΣ**· ο **Κωνσταντίνος Καραμανλής** επέμεινε στη διορατική επιλογή του, ζητών την πλήρη ένταξη, με μόνη την υποστήριξη του **Σπύρου Μαρκεζίνη** τότε, αλλά χωρίς τη συμπαράσταση των **κεντρικών κομμάτων** της εποχής, δια τον φόβον των **Ανακτόρων**, ενώ ή **άριστερά**, **άξιωματική αντιπολίτευση** στη **Βουλή** του **1958**, εξαπέλυε μύδρους κατά του κακού καπιταλισμού, υπακούουσα εις τας έντολās της **Μόσχας**.

Ιστορική σημασία έχουν αυτά, αλλά προσφέρουν, έστω και άκροθιγώς, τις περισσότερες σχεδόν τις διαστάσεις της ιστορικής πορείας της **Εύρωπης**· επομένως είναι απαραίτητη ή ανάλογη αξιολόγηση των κριτηρίων.

Έαν έπιστρέψουμε στο αντικείμενό μας, στις προκλήσεις προς τη σημερινή **Εύρωπη**, τότε διαπιστώνουμε ότι έχουμε ενώπιόν μας άλλο φαινόμενο, παντελώς διάφορο από εκείνο των ιδρυτών της **Ευρωπαϊκής Κοινότητας**· ή μετεξέλιξη της **Κοινής Αγοράς** σε **Ευρωπαϊκή Ένωση** οδήγησε στην απορρόφηση όλόκληρου

σχεδόν της **Ευρώπης**, στο έσωτερικό της οποίας και σκληρός πυρήν της είναι ή **Ευρωζώνη**, με τὸ **ένιαῖο ευρωπαϊκὸ νόμισμα**, τὸ ἰσχυρότερο σήμερα στὸν κόσμο, ἀλλὰ καὶ ή ὁποία της ἐπιτρέπει τή δική της ἀνεξάρτητη φωνή διεθνῶς. Τὸ ἱστορικὸ βῆμα της **Ευρωζώνης** εἶναι ἄλλο, ή τόλμη της στὴν ἱστορικὴ ἀνάλυση της ἐποχῆς μας καὶ τοῦ **κοινωνικοοικονομικοῦ μας συστήματος**, δηλαδὴ ή ἀμφισβήτηση της **βιομηχανικῆς λογικῆς** καὶ ή ἐπανεκτίμηση τῶν πολιτιστικῶν καὶ πολιτικῶν μας ἀξιών· εἶναι ή πρώτη ἀμφισβήτηση ἐκ μέρους τῶν **Ευρωπαίων** της **βιομηχανικῆς ἰδεολογίας** καὶ τοῦ συστήματος ἀξιών της, μετὰ τὴν ἀπόλυτη κυριαρχία της ἐσχατολογικῆς ἀντιλήψεως κατὰ τοὺς τρεῖς τουλάχιστον τελευταίους αἰῶνες.

Ὁ νεώτερος **Ευρωπαῖος** ἦταν **μονοσήμαντος** καὶ **ἐσχατολογικός**, πιστεύων ὅτι ἀποτελεῖ τὴν ἀνώτερη φάση στὴν ἱστορία της ἀνθρωπότητος, ἐπομένως ἀπαιτῶν καὶ ἐπιβάλλων τὴν ἀπόλυτη προσαρμογή, ἢ μᾶλλον τὴν ἀπόλυτη ὑπακοή, τῶν ἄλλων λαῶν καὶ πολιτισμῶν πρὸς τὶς δικές του ἀξίες καὶ ἐπιδιώξεις· σὲ γενικὲς γραμμὲς γίνεται ή προσέγγιση πρὸς διευκόλυνσιν της μελέτης μας, διότι σὲ ἄλλες ἀναλύσεις "**Τοῦ Ἐμμελοῦς**", ὑπάρχουν πιὸ διεξοδικὲς παρουσιάσεις. Προϊὸν της μονοσημάντου προσεγγίσεως του ἦταν ή αἰσχίστη περιφρόνηση πρὸς τοὺς ἄλλους λαοὺς καὶ πολιτισμοὺς καὶ ή **βάνανση** καὶ **βάρβαρη** συμπεριφορά του ἀπέναντί τους, ἀπὸ τοὺς **Σταυροφόρους**, ἕως τοὺς **Κονκισταδόρους** καὶ τοὺς **Ἀποικιοκράτες**· ή ὀλοκληρωτικὴ ἐξαφάνιση τοῦ πολιτισμοῦ τους ἐθεωρεῖτο θεάρεστο ἔργο, προϊὸν της **ἱερᾶς ἀποστολῆς** της **θρησκείας**, εἴτε της **ἰδεολογίας** στὴ συνέχεια, εἴτε καὶ της **ἐπιστήμης** συμπληρωματικῶς. Ὁ "**ἀνώτερος**" δυτικὸς ἄνθρωπος ἦταν ὁ **κυρίαρχος** της **φύσεως**, τὴν ὁποία θεωροῦσε ἀπλὸ ὄργανο πρὸς ἐκπλήρωσιν της ἀποστολῆς του· οἱ ἀξίες τῶν ἄλλων λαῶν γιὰ σεβασμὸ της φύσεως καὶ της ζωῆς της, ἐθεωροῦντο καθυστερημένες καὶ πρωτόγονες, ἀνάξιες στὴν ἀρχὴ καὶ της ἀπλῆς παρατηρήσεως, ἀξίες λαογραφικῆς ἢ ἐθνολογικῆς μελέτης, κάποιων παράξενων ἐρευνητῶν ἀργότερα.

Ἡ πρώτη ἀμφισβήτηση της **βιομηχανικῆς λογικῆς** ἦρθε στὶς μέρες μας ἀπὸ τὴ **Γαλλία** καὶ τὴ **Γερμανία**, δηλαδὴ ἀπὸ τὴν κοιτίδα της ἰδεολογικῆς της καὶ της φιλοσοφικῆς της θεωρήσεως· ή πολιτικὴ διάσταση της ἀμφισβητήσεως μετράει, διότι προέρχεται ἀπὸ τοὺς **ἡγέτες** τῶν δύο **μεγάλων λαῶν** της **Ευρώπης**, ἀλλὰ καὶ με τὴ συνδρομὴ ἐπιτελείων ἀπὸ σοφοὺς τους. Ἡ πρωτοβουλία δὲν εἶναι τυχαία κι ἀποδεικνύεται αὐτὸ ἀπὸ τὴν πλούσια προβληματικὴ σὲ ὅλες τὶς **ευρωπαϊκὲς** χῶρες, σὲ ὅσες ή **ἀτλαντικὴ** ἐξάρτηση καὶ ή πολιτιστικὴ κυριαρχία της δὲν εἶναι ὀλοκληρωτικὴ· στὴν πράξη σημειώνεται ή πρώτη ἀποκήρυξη της νομοτελειακῆς ἀποδοχῆς τοῦ **βιομηχανικοῦ ἀνθρώπου**, με δύο τὶς κύριες αἰχμές της· ή **πρώτη**, εἶναι ή ἀναγνώριση της **ἀνωτερότητος** της **φύσεως** ἀπέναντι στὸν **ἄνθρωπο**· ἀπλὸ δημιούργημα της φύσεως θεωρεῖται κι ὄχι ή ἀποστολὴ ὀλοκλήρου της δημιουργίας, θεϊκῆς ἢ φυσικῆς δὲν ἔχει οὐδεμία σημασία. Ἡ **δεύτερη**, εἶναι ή ἀναγνώριση τῶν **ἄλλων πολιτισμῶν** ὡς **ἰσοτίμων** πρὸς τὸν **ευρωπαϊκὸ**, με τοὺς ὁποίους ὀφείλουμε ἔχειν εἰλικρινῆ καὶ δημιουργικὸ διάλογο, γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν σημερινῶν κρισίμων προβλημάτων μας καὶ κυρίως ἐκείνου τοῦ **κλίματος**· δηλαδὴ ἀποδέχεται ή **Ευρώπη** τὸν **ἐτερογενῆ** κόσμο, με τὴ συμμετοχὴ καὶ ἄλλων πολιτισμῶν με ἀξίες ἰσοτίμες καὶ ἦθος τῶν ἀνθρώπων τους ἐλεύθερο καὶ δημιουργικὸ. Προέκταση τῶν δύο αὐτῶν αἰχμῶν καὶ ἀναπόσπαστο συμπλήρωμα εἶναι ή ἀναγνώριση της **πολυπολιτικότητος** τοῦ σημερινοῦ κόσμου· ή ἔμπρακτὴ ἀμφισβήτηση της **ἀμερικανικῆς** κοσμοκρατορίας, πολιτικῆς καὶ πολιτιστικῆς, εἶναι φυσικὰ αὐτονόητη.

Ἡ στροφὴ πρὸς τὸν **ἐτερογενῆ** καὶ **πολυπολιτικὸ** κόσμο σημαίνει πλήρη ἀνατροπὴ τῶν ἠθικῶν καὶ πολιτικῶν ἀξιών του, τῶν ἐγγενῶν στὸ δυτικὸ ἄνθρωπο· τὴν στροφὴ αὐτὴ χαράσσει ή **Ευρωζώνη**.

Ἡ ἀναγνώριση τῆς ἀνωτερότητος τῆς φύσεως ἀπέναντι στοῦ **βιομηχανικοῦ ἄνθρωπο**, καὶ τῶν ἄλλων πολιτισμῶν, ὡς ἰσαξίων μὲ τὸ δυτικό, σημαίνει ὅτι ἡ **Εὐρώπη** μεταβαίνει ἀπὸ τὸν **μονοσήμαντο** στὸν **πολυσήμαντο ἄνθρωπο**, στὴν ἀποδοχή καὶ **ἐνταξη** τοῦ ἄλλου, τοῦ **διαφορετικοῦ**, στὴν κοινωνία της· πρόκειται γιὰ τὴν ἱστορικὴ καμπὴ τῆς **Εὐρώπης**, διότι ἡ μετάβαση ἀπαιτεῖ καὶ προϋποθέτει τὴν ἀνάδειξη τῶν ἱστορικῶν τῆς **πολιτιστικῶν ἀξιών**, τὶς ὁποῖες εἶχε ἰσοπεδώσει ὁ **βιομηχανικὸς ἄνθρωπος**. Αὐτὸ κατὰ προέκταση σημαίνει ἀναζήτησις ἄλλης ταυτότητος, ἐντελῶς διαφόρου ἀπ' τὴν γνωστὴ μας τῶν τριῶν τελευταίων αἰώνων, ἀλλὰ καὶ τόλμη καὶ αὐτοπεποίθησις τοῦ **Εὐρωπαίου** γιὰ τὴν βαθυτάτη **ἀλλαγὴ** στὴν καθημερινή του πρακτικὴ. Μόνο **λαοὶ** μὲ **μακροχρόνιες ἱστορικὲς καὶ πολιτιστικὲς ρίζες**, ὀλοζώντανες στὴν ἐποχὴ μας, ἔχουν τὴν ἀνεση τῆς καταδύσεως στὸ παρελθόν τους καὶ τῆς ἀναδύσεως στὴ συνέχεια μὲ νέες πολιτιστικὲς καὶ πολιτικὲς ἀξίες· ἡ **φυλογένεσις** ἐπιστρέφει στὴ **γηραία ἡπειρο**, μὲ τὴν ἀναδρομὴ της, σὲ ἀντίστροφη πορεία πρὸς τὴν ἱστορικὴ, στὴν **ἀναγέννησις** πρῶτα καὶ στὴν **ἀρχαία Ἑλλάδα** στὴ συνέχεια. Ἡ **Εὐρώπη** κρίνεται στὴν ἱστορία της καὶ στὸν πολιτισμὸ της, ἀλλὰ καὶ στὴ δυνατότητά της ἀναζητήσεων στὸ μακροχρόνιο παρελθόν της.

Πρωταρχικὸς παράγων λοιπὸν στὶς ἀναζητήσεις τῆς ἐποχῆς μας εἶναι ἡ ἀναγνώρισις τῆς **ἀνωτερότητος** τῆς **φύσεως**, ὁπότε ἔρχεται ὡς λογικὴ συνέπεια ἡ ἀναγνώρισις καὶ τῶν **ἄλλων πολιτισμῶν** ὡς ἰσαξίων μὲ τὸν **εὐρωπαϊκὸ**· τὸ πρῶτο εἶναι ἡ **φύσις**, ἡ ὁποία θέτει τὰ ὅρια στὴν ἀνθρώπινη δράσι· ὁ ἄνθρωπος ἀντλεῖ τὴ δύναμή του ἀπὸ τὴ συγκεκριμένη περιβάλλουσα αὐτὸν **φύσιν**, ἡ ὁποία τοῦ θέτει καὶ τοὺς **ὅρους** της, κι ὄχι ἀπὸ κάποια ὑπέρτατη ἀρχή, **θεό**, **ἐπιστήμη** ἢ **ἰδεολογία**. Ἀνασκοποῦντες τὰ πράγματα ἀπὸ ἄλλη ὀπτικὴ γωνία, εἶναι οἱ σχέσεις του πρὸς τὸ **θεό**, τὴν **ἐπιστήμη** ἢ τὴν **ἰδεολογία**, οἱ καθορίζουσες τὴν στάσι τοῦ ἀνθρώπου· ἐὰν οἱ σχέσεις εἶναι **ἰσοτιμίες**, ἢ καὶ ἐπιτρέπουν τὴν **ἀνεξαρτησία** τῆς δράσεως τοῦ **"πιστοῦ"**, τότε ἀναγνωρίζεται ἡ ἀνωτερότης τῆς **φύσεως**, ἐὰν πρόκειται γιὰ σχέσεις **ἐξαρτήσεως** καὶ **ὑποταγῆς**, τότε δὲν ἀναγνωρίζεται ἡ **ἀνωτερότης** τῆς **φύσεως**, διότι τὴν ἀποστολή του ὁ **πιστὸς** τὴν ἔχει ἀναλάβει ἀπὸ τὴν ἀνώτερη δύναμη, αὐτὴν τοῦ **Θεοῦ**, τῆς **ἐπιστήμης** ἢ τῆς **ἰδεολογίας**, ὁπότε αὐτὸς ὑπακούει ἀπλῶς εἰς τὰς ἐντολάς της.

Ἔτσι, ὅταν ὁ **Ἀριστοτέλης**, εἰς τὸ **"Περὶ ψυχῆς"**, ἀναφέρει τὴ ρήσι τοῦ **Θαλοῦ**, **"καὶ ἐν τῷ ὄλῳ δὴ τινες μεμίχθαι φασι, ὅθεν ἴσως καὶ Θαλῆς ψήθη πάντα πλήρη θεῶν εἶναι"**¹, μὲ ἀφορμὴ τὴν ὑπαρξὴ ψυχῆς στὰ ζῶα, φυτὰ καὶ στὰ ἀνόργανα εἶδη, ἀλλὰ καὶ τὴν ἄποψη τῶν ἄλλων σοφῶν ὡς πρὸς τὴν ἔννοια τῆς ψυχῆς, ἀνασκοπεῖ στὴν πράξι τὴ φιλοσοφικὴ προσέγγισις τοῦ θέματος ἕως τὶς ἡμέρες του· ἰδιαίτερη σημασία ἔχει ἡ ἀναφορὰ στὴν ὑπαρξὴ τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὄλων τῶν ἀντικειμένων, ζώντων καὶ ἀψύχων, **"καὶ συνολικὰ κάποιοι εἶπαν ὅτι ἀνεμίχθησαν ὅλα, ὁπότε ἴσως ὁ Θαλῆς θεώρησε, ὅτι τὰ πάντα εἶναι πλήρη θεῶν"**. Εἶχαν κάθε δικαίωμα κάποιοι πιστεύειν εἰς αὐτό, ἐλάχιστη σημασία ἔχει γιὰ τὸ **Θαλή** καὶ τοὺς **Ἕλληνας**, ἀφοῦ πρωταρχικὸ τους μέλημα ἦταν οἱ σχέσεις τους πρὸς τὸ **θεό**, τὸν συγκεκριμένον τοῦ **ἡλέκτρου**, διότι εἰς αὐτὸ διαπίστωσε τὴν μετακίνησις ἀψύχων ἀντικειμένων κάτω ἀπ' τὴν ἐπίδρασί του, ἢ καὶ τοὺς **δώδεκα θεοὺς** τοῦ **Ὀλύμπου**· μὲ τοὺς **δώδεκα** θεοὺς εἶχαν σχέσεις ἰσοτιμίας καὶ ἀνεξαρτησίας, ἀναλόγως πρὸς τὴν ἄσκησί τους ἀπ' τοὺς **"πιστοὺς"**, διότι αὐτοὶ καθόριζαν τὶς σχέσεις τους.

Ἡ θεωρητικὴ ἀναγωγὴ στὸ **Θαλή** εἶναι μᾶλλον ἀρκετὴ, διότι τὸ ἀντίκειμενὸ μας εἶναι ἡ στάσι τοῦ **βιομηχανικοῦ ἀνθρώπου** καὶ οἱ δυνατότητές του ἀποδοχῆς ἄλλης ἀντιλήψεως ζωῆς, σὲ γενικὲς γραμμές, κι ὄχι ἡ θεωρητικὴ του ἐξάντλησις· στὴν κοιτίδα του, στὴν **Εὐρώπη**, ἡ προσέγγισις εἶναι ἀμφιθυμικὴ: **Γερμανοὶ** καὶ **Γάλλοι**, οἱ ἐκφραστὲς τῆς **φιλοσοφικῆς** θεωρήσεως καὶ τῆς **ἰδεολογίας** του, ἀποδέχονται τὴν

¹ Ἀριστοτέλους, "Περὶ ψυχῆς", Βιβλ. Α', κεφ. ε', (411α8-9)

ἀμφισβήτηση, ὑπὸ τὴ διπλή τῆς ἔννοια, τὴ θεωρητική, μὲ τὴν ἐπιστροφή στὶς ἀναζητήσεις τους στὶς ἀρχικὲς πολιτιστικὲς τοὺς ρίζες τὶς πρὸ τῆς βιομηχανικῆς ἐποχῆς, καὶ τὴ διαχειριστική, μὲ τὴν ἀποδοχὴ τῆς λήψεως μέτρων γιὰ τὸ περιορισμὸ τῶν ρύπων, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ἀλλαγὴ τοῦ τρόπου ζωῆς των, τοῦ **ἤθους των**· οἱ **Βρεταννοί**, οἱ ἐκφραστὲς τῆς **οἰκονομικῆς** θεωρήσεώς του, ἐμφανίζονται διχασμένοι, διότι ἀποδέχονται τὴν ἐπιβολὴ μέτρων γιὰ τὸν περιορισμὸ τῶν **ρύπων**, ἀλλὰ ἀπορρίπτουν τὴν ἀλλαγὴ τοῦ **ἤθους των** καὶ τὴν ἀναζήτησιν τῶν παλαιῶν πολιτιστικῶν ἀξιών· βρίσκονται πλησιέστερα, σχεδὸν ταυτίζονται, πρὸς τοὺς **Ἀμερικανούς**, οἱ ὁποῖοι ὡς κυβέρνησις τὰ ἀπορρίπτουν ἀμφότερα, ἀλλὰ ἐλπίζουν στὴν ἀλλαγὴ τῆς θέσεώς τους καὶ στὴν ἀποδοχὴ τῆς ἐφαρμογῆς μέτρων γιὰ τὸν περιορισμὸ τῶν ρύπων.

Στὴ πολιτικὴ δυναμική, πρόκειται γιὰ τὴ διάκριση **Εὐρωπαϊστῶν** καὶ **Ἀτλαντιστῶν**, μὲ τὶς προεκτάσεις τῆς· στὸ ἐσωτερικὸ τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν τὸ **οἰκολογικὸ κίνημα** εἶναι ἰσχυρὸ, ἐκφράζον καὶ τὴν ἀλλαγὴ τοῦ **ἤθους**· οἱ **Εὐρωπαϊστὲς** ἀναζητοῦμε τὶς **ρίζες μας** καὶ ἔχουμε ἀρχίσει τὸ διάλογο μὲ τοὺς ἄλλους **πολιτισμούς**, κυρίως **κινεζικὸ** καὶ **Ἰνδικό**, γιὰ τὴν ἀναζήτησιν διεξόδων στὸ **κλίμα** καὶ στὸν τρόπο ζωῆς μας· οἱ **Ἀτλαντιστὲς** κινοῦνται ἀπὸ τὴν ἀπόλυτη ἄρνησιν κάθε περιορισμοῦ, ὅπως ἐκφράζεται ἀπ' τὴν **ἀμερικανικὴ κυβέρνησις**, ἕως τὴν παραχώρησιν τῆς ἐφαρμογῆς κάποιων μέτρων διαχειριστικοῦ χαρακτήρος γιὰ τὸν περιορισμὸ τῶν ἐκπομπῶν **ρύπων**, ἀλλὰ χωρὶς οὐδεμίαν ἰδεολογικὴ ἢ πολιτιστικὴ **ἀμφισβήτηση** τοῦ βιομηχανικοῦ τρόπου ζωῆς.

Ἡ διαφορὰ εἶναι κρίσιμη, διότι ἀποδεικνύει τὸ βαθμὸ εὐαισθησίας ἀπέναντι στὸ πρόβλημα· ἐὰν συνεχισθεῖ ἡ διάφορη πορεία τῶν δύο τάσεων, τότε δύσκολα εὐρίσκεται κοινὸ σημεῖο συναντήσεώς τους, διότι πρόκειται γιὰ ἄλλη **ἀντίληψη ζωῆς**, γιὰ **χάος** μεταξὺ τῶν δύο. Οἱ ἀναζητήσεις μας ὡς **Εὐρωπαϊστῶν** στὶς **ἀρχαιοελληνικὲς** ρίζες, γίνεται διότι εἶναι ὅ,τι καλύτερο ὑπάρχει πέραν τῆς **βιομηχανικῆς ἠθικῆς**, καὶ ἐπειδὴ εἶναι οἱ μόνες ἀξίες οἱ ἐπιτρέπουσες τὸ **διάλογο** μὲ ἄλλους **πολιτισμούς**, γιὰ ἀποδοχὴ ἢ καὶ ἔνταξιν τῆς διαφορετικῆς ἀντιλήψεως στὸ σύστημα μας· ὡς **Εὐρωπαϊστὲς**, τὸ πρόβλημα τοῦ **κλίματος** τὸ συνδέουμε μὲ τὴν ἀλλαγὴ τῶν **πολιτιστικῶν μας ἀξιών**, δηλαδὴ αἰσθανόμεσθε ἰσχυροί, ὥστε ἀλλάξαι τὸν τρόπο ζωῆς, τὸ σύστημα ἀξιών μας, τὴν καθημερινότητά μας.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη οἱ **Ἀτλαντιστὲς** πιστεύουν, καὶ τὸ διακηρύσσουν, ὅτι μόνον μὲ τὰ **περιοριστικὸν** χαρακτήρος μέτρα εἶναι δυνατὴ ἡ ἀποκατάστασις τοῦ **κλίματος**· δηλαδὴ, ἀναγνωρίζουν ὅτι οἱ ἀξίες τοῦ **βιομηχανικοῦ ἀνθρώπου** εἶναι **ἀναντικατάστατες** καὶ δὲν χρειάζεται ἡ ἀλλαγὴ τους· στὴν πράξιν ἀποδεικνύουν ὅτι θεωροῦν τὴ **βιομηχανικὴ λογικὴ** ὡς τὸ τελευταῖον **ὄχυρό τους** γιὰ τὴν προάσπισιν τοῦ συστήματος **ἀξιών τους**, καὶ ὅτι ἀδυνατοῦν κατανοῆσαι κόσμον διαφορετικὸν ἀπ' τὸν βιομηχανικό. Ἐπομένως καὶ ἡ ἐπικοινωνία τους μὲ τοὺς ἄλλους λαοὺς παραμένει στὰ πλαίσια τῆς ἐποχῆς τους, ὅλοι οἱ ἄλλοι ὑποχρεοῦνται ἀποδεχθῆναι τὶς ἀξίες τους· τὰ περὶ διαλόγου εἶναι περιττά.

Ἔτσι στὸν **δυτικὸν κόσμον** ἔχουμε τὴν εὐαισθησίαν τῆς κοινῆς γνώμης καὶ τὴν προθυμίαν τῆς ἡγεσίας γιὰ τὸ **κλίμα** καὶ τὴν ἀλλαγὴ τοῦ **ἤθους** καὶ τῶν **πολιτιστικῶν ἀξιών**, ἀπὸ τοὺς **Εὐρωπαϊστὲς**, καὶ τὴν ἄρνησιν ἀμφοτέρων ἀπὸ τοὺς **Ἀτλαντιστὲς**· οἱ πρωτοβουλίες ἔρχονται ἀπὸ τὴν ἡγεσίαν, μὲ τὴ βοήθειαν σοφῶν, ἀπ' τὰ σπάνια φαινόμενα στὴν ἱστορίαν. Ἡ ἐδραίωσις τῆς εὐαισθησίας στοὺς **λαοὺς** εἶναι τὸ ζητούμενον, ἀλλιῶς ἐκπίπτουν στὶς ἀντιλήψεις τῶν **Ἀτλαντιστῶν**. Χαρακτηριστικὸν τῆς **μονοσήμαντης** λογικῆς, μὲ τὴν ἐξαφάνισιν καὶ τῶν δυνατοτήτων ἀμφισβητήσεως ἐκτὸς συστήματος.

Τὸ ἐνδιαφέρον ἐστιάζεται στὶς αἰτίες τῆς εὐαισθητοποιήσεως τῶν λαῶν τῆς **Εὐρωζώνης**. Εἶναι τυχαία ἢ ἀπόρροια, μεταξύ τῶν ἄλλων, τῆς θεσπίσεως τοῦ **εὐρώ**, τῆς ἀποκτήσεως τοῦ συνεκτικοῦ κρίκου τῶν **λαῶν τῆς** μέσω τοῦ **νομίσματος**: στὰ πλαίσια τῆς δυτικῆς **πολιτικῆς οἰκονομίας** εἶναι ἀδύνατη ἡ κατανόηση αὐτῆς τῆς **εὐαισθησίας**, παρὰ ἀπορρέει μόνο ἀπὸ τὸν μελετηθέντα ἀπὸ τὴν **ἐλληνικὴ φιλοσοφία αὐτόνομο πολιτικὸ ρόλο** τοῦ **νομίσματος**. Ἡ θεωρητικὴ αὐτὴ θεμελίωση ἔχει παραμείνει εἰς "**Τὸ Ἐμμελές**", μὲ ἐλάχιστες ἢ καὶ οὐδεμία σχεδὸν προσέγγιση ἀπὸ **ἀλλόγλωσσους θεωρητικούς**, ἀλλὰ παρατηρεῖται κάτι ἄλλο: οἱ λαοὶ διαισθάνονται τὴν ἀπόκτηση **ἐνιαίας συνειδήσεως** μὲ ἀφορμὴ τὸ **εὐρώ**: διαμαρτύρονται γιὰ αὐξηση τῶν τιμῶν, μετὰ τὴν καθιέρωσή του, θύματα κάποιας προπαγάνδας περισσότερο, ἀλλὰ οὐδεμία ἀμφισβήτηση τῆς κυκλοφορίας του, ὅπως γίνεται στὴν ἱστορία, μὲ τὴν στροφή πρὸς τὸν **χρυσὸ ἢ ἄλλα νομίσματα**: ἀποδίδουν στὸ **εὐρώ** τὶς ἀστοχίες ἢ τὶς ἀδυναμίες τῶν κυβερνήσεών τους, ἀλλὰ ἡ **ἐμπιστοσύνη**, κυρίως τῶν ἡλικιωμένων, εἶναι μοναδικὴ σχεδὸν στὴν ἱστορία γιὰ **νέο νόμισμα** τὸ ὁποῖο ἔχει ὑποκαταστήσει νομίσματα **ἱστορικά**, μὲ πορεία ἑκατοντάδων ἢ χιλιάδων ἐτῶν καὶ μὲ ἀπόλυτη ταύτιση μὲ τὴν **ἐθνικὴ συνείδηση** τῶν **λαῶν τους**.

Ἡ διαίσθηση τῆς προστασίας ὁδηγεῖ στὴν ἀπόκτηση αἰσθήματος ἀσφαλείας καὶ ἐνιαίας τύχης μεταξύ τῶν **λαῶν** τῆς **Εὐρωζώνης**: ἡ κοινὴ στάση τῶν κυβερνήσεών τους σὲ πολλὰ διεθνῆ θέματα ἔχει τὴν ἀπήχησή της στοὺς **λαοὺς**, καὶ συμβαίνει γιὰ πρώτη φορὰ αὐτὴ ἡ διαφοροποίηση μετὰ τὴν κυκλοφορία τοῦ **εὐρώ**. Μετὰ τὴν εὐαισθησία γιὰ τὸ **κλίμα** καὶ τὴν ἀνάγκη ἀλλαγῆς τοῦ **ἥθους** καὶ τῶν **πολιτιστικῶν** ἀξιών ἔπεται ἡ διαίσθηση γιὰ τὴν **κεντρομόλο** δύναμη τοῦ **ἐνιαίου νομίσματος**, ὁπότε οἱ ἐνωτικὲς τάσεις γίνονται ἰσχυρότερες. Ἡ **Εὐρώπη** ἀποκτᾶ τοὺς συνεκτικούς της **ἰστούς**, πέραν τῶν παροδικῶν τελωνειακῆς καὶ οἰκονομικῆς μορφῆς.

Οἱ δυσκολίες μὲ τὸ **εὐρώ** ἐστιάζονται στὴν ἀκαδημαϊκὴ κοινότητα περισσότερο, διότι αὐτὴ ἔχει γαλουχηθεῖ μὲ τὴν ἰδεολογία τῆς νεώτερης πολιτικῆς οἰκονομίας, ταυτισμένης μὲ τὴν ἐσχατολογία τοῦ **ὀρθολογισμοῦ** καὶ μὲ τὴν πίστη στὴν ἀνωτερότητα τοῦ **βιομηχανικοῦ ἀνθρώπου**.

Οἱ ἀλλαγές στὴν παραγωγικὴ διαδικασία καὶ οἱ κατακλυσμιαῖες στὴ διεθνῆ οἰκονομία, συμπληρώνουν τὴν προβληματικὴ τῶν **Εὐρωπαίων**: ὁλόκληρος ὁ **κόσμος τους**, κυρίως ὁ μεταπολεμικὸς μὲ τὸ κράτος **προνοίας** καὶ τὶς **κοινωνικὲς** παροχές, καταρρέει, μαζί μὲ τὴν ἐξαφάνιση τῶν περισσοτέρων παραγωγικῶν τους κλάδων, τοὺς ὁποίους θεωροῦσαν φύσει ὡς προπύργιο τῆς οἰκονομικῆς καὶ πολιτικῆς ὑπεροχῆς τους. Ἡ ἀνατροπὴ εἶναι πραγματικὴ, στὸ οἰκονομικὸ ἐπίπεδο, ἀλλὰ καὶ ἰδεολογικὴ, καθὼς διαπιστώνουν ὅτι κατεδαφίζεται ὁ **κόσμος τους**: ὅταν βλέπουν τὴ χρεωκοπία τῶν κλάδων τῶν **διαρκῶν καταναλωτικῶν** καὶ **παραγωγικῶν ἀγαθῶν**, λόγω τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τῆς **Κίνας** καὶ τῶν **Ἰνδιῶν**, ἀλλὰ καὶ τῆς **Βραζιλίας**, καὶ διαισθάνονται τὴν ἄνοδο καὶ ἄλλων πρώην ἀποικιῶν τους σὲ ἀνταγωνιστικὸ ἐπίπεδο, μὲ μοναδικὴ μᾶλλον ἐξαίρεση τὸν κλάδο τῶν **κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν**, ἂν τὸ καταγράφουν αὐτὸ ὅλοι, καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ὑψίστη αἴσθηση ἀσφαλείας τὸ **νόμισμα**, ἐνῶ βλέπουν καλπάζουσα τὴν κατάρρευση τῶν **ἀσφαλιστικῶν** συστημάτων τους -τῆς μεγάλης μεταπολεμικῆς ἐπιτυχίας τους κυρίως στὸ **Borrbä-**, λόγω τῆς **ὑπογεννητικότητος**, ὁλόκληρος ὁ **κόσμος τους** καταρρέει, ἐκπίπτουν πολλοὶ ἡλικιωμένοι στὴν ἴδια κατάσταση μὲ τοὺς μετανάστες, τοὺς ὁποίους τόσο εἶχαν περιφρονήσει στὰ προηγούμενα χρόνια.

Τὴν ἴδια στιγμή διαπιστώνουν ὅτι πολλὲς εἰδικότητές τους εἶναι ἄχρηστες γιὰ τὴν παραγωγικὴ διαδικασία: ἡ **ψηφιακὴ ἐπανάσταση** ἔχει ἀνατρέψει τὰ πάντα, σὲ **προσωπικὸ ἐπίπεδο**, στὴν οἰκονομία τους καὶ στὸν κοινωνικὸ τους περίγυρο. Ἦσαν ὑπερήφανοι ἄλλοτε γιὰ τὴν ἀπόκτηση τῆς **εἰδικότητός τους** στὴν παραγωγή ἐν σειρᾷ, στὸ ἐργοστάσιο, στὴν οἰκογένειά τους καὶ στὴ γειτονιά τους, γιὰ τὸ καλὸ εἰσόδημα καὶ τὴν **κοινωνικὴ τους θέση**, ἀλλὰ τώρα χάνεται ἡ εἰδικότης, ἐπειδὴ ἀναπληροῦται ἀπὸ τὴν **αὐτοματοποίηση**, καὶ τὸ ἐργοστάσιο, διότι ἀδυνατεῖ

άνταγωνισθῆναι πρὸς τὰ ἀσιατικά προϊόντα, ἐπὶ πλέον χρεωκοπεῖ καὶ τὸ ἀσφαλιστικὸ σύστημα, ἐπειδὴ εἶναι πολλοὶ οἱ συνταξιούχοι, μερικοὶ καὶ πρῶιμα λόγω τῆς χρεωκοπίας τῶν ἐπιχειρήσεων, ἀλλὰ καὶ ἐπειδὴ εἶναι λίγοι οἱ νέοι ἐργαζόμενοι, λόγω τοῦ **δημογραφικοῦ**: τὰ προβλήματα αὐτὰ δὲν ὑπῆρχαν στὰ νειάτα του, οὔτε στὴν πιὸ νοσηρὴ φαντασία. Τὸ μόνο γεγονός ἦταν τότε ἡ μεταφορὰ τοῦ οἰκονομικοῦ, πολιτικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ κέντρου στὴν **Ἀμερική**, ἀποδεκτὸ ἀπὸ τοὺς **Εὐρωπαίους** καὶ ὡς φυσικὴ νομοτελειακὴ συνέχεια.

Ἡ **ψηφιακὴ ἐπανάσταση**, πέραν τῆς ἀνατροπῆς τοῦ παραγωγικοῦ του κόσμου καὶ τοῦ κοινωνικοῦ ἴσοϋ, τοῦ κατακρημνίζει καὶ τὶς **ἰδεολογικὲς του** ἀντιλήψεις: ἐπὶ πολλὰς γενιές, στὶς χώρες τῆς **Δυτικῆς Εὐρώπης** κυρίως, ὡς κοινωνικὸ πρότυπο ἦταν ἡ ἀπόκτηση μιᾶς **εἰδικότητος** στὴ **βιομηχανικὴ** διαδικασία ἢ ἐνὸς πτυχίου, τὰ ὅποια τοὺς διησφάλιζαν τὴν **σταδιοδρομίαν** τους γιὰ ὀλόκληρη τὴ ζωὴ τους, καὶ τὴν **κοινωνικὴν** τους ὑπόστασιν, μαζί μὲ τὴν **πολιτικὴν** τους ἔνταξιν, ἄρρηκτα συνδεδεμένα ὅλα. Ἡ **ψηφιακὴ ἐπανάσταση** ἀνατρέπει τὰ πάντα: ἀποδεικνύει μὴ ἀνταγωνιστικὸ τὸ ἐργοστάσιον, μὲ τὸ ὅποιο εἶχαν μεγαλώσει γενιές, καθιστᾷ ἄχρηστες τὶς εἰδικότητες, καθὼς ἀντικαθίστανται ἀπὸ τὴν αὐτοματοποίησιν, γιὰ τὴν ἀπόκτησιν τῶν ὁποίων μαθήτευαν ἀπὸ πατέρα σὲ γιό, ἀναδεικνύει ἄλλες διαδικασίες παραγωγῆς τὶς ὁποῖες μόνο οἱ νέοι εἶναι ἱκανοὶ παρακολουθῆσαι, πλημμυρίζει τὴν ἀγορὰ μὲ φθηνὰ προϊόντα ἀπ' τὴν Ἄπω Ἀνατολή, τὸ μόνο καλὸ, ἀλλὰ καὶ ἐπιτρέπει στὰ παιδιὰ τους καὶ στὰ ἐγγόνια τους ἐργάζεσθαι ἀπ' τὸ σπῆτι καὶ παρακολουθεῖν τὰ πάντα ἀπ' τὸ γραφεῖόν τους: μὲ ἀνάμικτα συναισθήματα θαυμασμοῦ καὶ δέους τὰ παρακολουθοῦν ὅλα αὐτὰ οἱ μεγαλύτεροι.

Τὸ χειρότερον εἶναι ὅτι κατακρημνίζεται γιὰ τοὺς ἠλικιωμένους ὁ **κόσμος τους**, ἡ τακτοποιημένη **ἱεράρχησις**, οἰκονομικὴ, κοινωνικὴ καὶ ἰδεολογικὴ: ἀντιμετωπίζουν ἕναν ἄλλον κόσμον, γιὰ τὸν ὅποιο δὲν ἔχει γίνει οὐδεμίαν προετοιμασίαν **πολιτιστικὴν** ἢ **ἰδεολογικὴν**. Τὸ ἀντίθετον, μάλιστα, οἱ πολιτιστικὲς του ἀξίες παραμένουν οἱ παλιές, μὲ πολὺ χαμηλότερη ποιότητα ἕως ἐκχυδαϊσμένη, μὲ ἐκπύρευσήν τους ἀπ' τὸ **Χόλλυγουντ**, προϊόν τῆς **ἀμερικανικῆς** κοσμοκρατορίας: εἶναι τὸ μόνο ὄπλον τῆς **παγκοσμίου** κυριαρχίας της, καὶ μὲ τὸ ὅποιο ἀσκεῖ συστηματικὴν **πλύσιν ἐγκεφάλου** στὶς νεώτερες ἡλικίες, μέσῳ τῆς μουσικῆς, τοῦ κινηματογράφου καὶ τοῦ διαδικτύου.

Ἡ ἀπώλεια τῆς ἀμερικανικῆς κοσμοκρατορίας ἀποτελεῖ τὴν λυδίαν λίθον γιὰ τὴν κατανόησιν τῶν ἐξελίξεων στὶς δυτικὰς χώρας, ἐπειδὴ στὶς ἄλλες ἡπείρους, στὴν Ἀσία κυρίως, ἐλάχιστα ἀσχολοῦνται πλέον μὲ τὰ **"δικὰ μας"**: ὡς ἀνακεφαλαίωσιν δυνάμεθα συνοψίσει τὴν ἀπώλεια τῆς πολιτικῆς, οἰκονομικῆς, πολιτιστικῆς καὶ ἰδεολογικῆς κυριαρχίας, ὅταν, μία μόνο δεκαετία πρὶν καὶ μετὰ τὴν κατάρρευσιν τοῦ κομμουνιστικοῦ συστήματος, φαινόταν ὅτι θὰ διαρκέσει ἐπὶ μακρόν, ἂν ὄχι αἰώνως, ἐπειδὴ ἡ **φιλελεύθερη** πτυχὴ τοῦ βιομηχανικοῦ συστήματος ἐπιστεύετο ὅτι εἶχε ἐπικρατήσῃ ὀριστικὰ ἀπέναντι στὸ ἀντίπαλόν της, τὸ **κομμουνιστικόν**. Ἡ κατάρρευσιν ἦρθε ἄρκετὰ ἀπότομα: **πολιτικά**, ἀπ' τοὺς πολέμους σὲ **Ἀφγανιστάν** καὶ **Ἰράκ** καὶ τὴν **ἰσραηλινὴν** ἥτταν στὸ **Λίβανον** ὡς συμπλήρωμα, **οἰκονομικά**, ἀπ' τὰ τεράστια **χρέη**, τὰ ἐμπορικὰ καὶ δημοσιονομικὰ ἐλλείμματα τῶν **Ἠνωμένων Πολιτειῶν**, καὶ τὴν ἀπαξίωσιν τοῦ ἀποθεματικοῦ ρόλου τοῦ **δολλαρίου**, **τεχνολογικά**, ἀπ' τὴν ἀνάδυσιν **Κίνας**, **Ἰνδιῶν**, **Ρωσίας** καὶ ἄλλων χωρῶν ὡς πρωταγωνιστῶν στὴν προηγμένη τεχνολογία, **οἰκολογικά**, μὲ τὴν ἀνάδειξιν τῶν **κλιματικῶν** ἀλλαγῶν, ὡς κυρίας προτεραιότητος σὲ ὀλόκληρον τὸν κόσμον, μὲ τὴν ἐξαίρεσιν τῆς **Ἀμερικῆς**: μοναδικὴ ἄμυνά της ἀποτελεῖ ὁ **πολιτισμὸς** καὶ οἱ ἀξίες του χολλυγουντιανῆς μορφῆς καὶ ἠθικῆς, ὅπως προβάλλονται χάρις στὸν ἔλεγχον τοῦ τύπου παγκοσμίως. Ἀλλὰ καὶ αὕτη περιορίζεται στὸ δυτικὸν κόσμον, διότι εἶναι ἐμφανῆς στοὺς λαοὺς τῶν ἀναδυομένων οἰκονομιῶν ἡ τάσιν χειραφετήσεώς τους.

Τὸ πρόβλημα διεθνῶς ἐστιάζεται στὴν δεδομένη πλέον **ἀπεξάρτησιν** τῆς **Ἀσίας** -μὲ τὴν μετατροπὴν της στὸ διεθνὲς **οἰκονομικόν κέντρο**, μὲ πλήρη αὐτάρκεια ἀπ' τὶς παλιούς μεγάλους- ἀπ' τὴν **ἀμερικανικὴν** ἐπικυριαρχίαν, ὅποτε τελευταῖον **ὄχυρόν** της ἀπομένει ὁ παλαιὸς **δυτικὸς κόσμος** καὶ μοναδικόν της ὄπλον ὁ **πολιτισμὸς**: στὴν

πράξη ή ανάμετρηση είναι, με την παραδοσιακή κατάταξη, **ένδοδυτική**. Αὐτὸς εἶναι, ἄλλωστε, ὁ βαθύτερος χαρακτήρας τῆς συγκρούσεως **Ἀτλαντιστῶν** καὶ **Εὐρωπαϊστῶν**· ἡ στροφή τῶν **Εὐρωπαϊστῶν** πρὸς τὶς **πολιτιστικὲς** τοὺς ρίζες καὶ ἡ ἀποκήρυξη τῆς **βιομηχανικῆς ἰδεολογίας**, μαζὶ μετὰ τὴν ἀποδοχὴ τοῦ **έτερογενοῦς** καὶ **πολυπολιτικοῦ** κόσμου, ἐνοχλεῖ περισσότερο, διότι θέτει τὶς **ἀτλαντικὲς** δυνάμεις κυριολεκτικὰ στὸ περιθώριον· ἀπὸ καιρὸ εἶχαν προετοιμάσει τὴν ἐξαφάνιση τῆς **ἐθνικῆς συνειδήσεως** τῶν ὑποτακτικῶν λαῶν, καὶ πρωτίστως ἐκείνων μετὰ βαθιᾶς **ἱστορικῆς ρίζης**, ὅπως ὁ **ἐλληνικὸς**, ὁ ὁποῖος ὑφίσταται τὴν πλύση ἐγκεφάλου τῆς **διαπλοκῆς** καὶ τὴν ἐνσωματωμένη προπαγάνδα **ἀφελληνισμοῦ** μετὰ τὴν **τεχνητὴ** καὶ κατασκευασθεῖσα σὲ **ὑπερατλαντικὰ** ἐργαστήρια τρισεβάρβαρα **δημοτικὴ γλῶσσα**, τὰ **βιβλία** τῆς **ἱστορίας**, τὴν παγκοσμιοποίησιν καὶ τὴν πλήρη ἰσοπέδωσιν τῶν ἀξιών· ἀποδεικνύουν ὅτι γνωρίζουν τοὺς κινδύνους τοὺς καὶ ὅτι φοβοῦνται περισσότερο τὸ **διάλογο** τῶν **πολιτισμῶν** καὶ τὴν ἀμφισβήτησιν τῆς ἐσχατολογικῆς ἀντιλήψεως.

Ἡ διατήρησις τῆς εὐαισθησίας γιὰ τὸ **κλίμα** στὰ ἴδια πλαίσια, τῆς διαχειριστικῆς λογικῆς, εἶναι τὸ συμπληρωματικὸ ὄπλον, διότι γνωρίζουν ὅτι καὶ ὁ **ἀμερικανικὸς** λαὸς ἴσως ἀκολουθήσει τοὺς ἄλλους λαοὺς στὴν ἀναθεώρησιν καὶ τῶν **πολιτιστικῶν** ἀξιών του. Ἡ ἀναγνώρισις τοῦ περιθωριακοῦ ρόλου τοὺς στὸ σημερινὸν κόσμον ἐμπεδώνεται.

Χρῆστος Ζ. Καρανίκας,
Καισαριανή, Καλαμάκι,
Ἀπρίλιος 2007